

# Riksdagen

## Uppteckningar

### vid EU-nämndens sammanträden

#### 2022/23:20

Tisdagen den 13 december

---

#### § 1 Europeiska rådet

**Statsminister Ulf Kristersson**  
**Information och samråd inför möte i Europeiska rådet den 15 december 2022**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 12.30, och jag hälsar alla välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden. Det är information och samråd med statsminister Ulf Kristersson inför mötet i Europeiska rådet den 15 december. Sammanträdet är öppet och går att följa på webben och sannolikt i en del andra kanaler också.

Jag hälsar statsminister Ulf Kristersson med medarbetare välkomna. Jag ger först ordet till statsministern för en redogörelse inför mötet. Därefter ger jag ordet till partierna i storleksordning. De partier som har fler än en ledamot vid bordet har möjlighet att ställa ytterligare en fråga om tiden medger det. Vi har tid utsatt till klockan 14, så vi har exakt 90 minuter tillsammans.

Med dessa inledande ord hälsar jag statsministern varmt välkommen till EU-nämnden.

Anf. 2 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Stort tack för det, herr ordförande! Jag uppskattar som vanligt att vara här.

Om bara några veckor tar Sverige, som ni vet, över ordförandeskapet i EU:s ministerråd, i alla råden som bekant. Vi gör det i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget sedan andra världskriget. Allt detta känner ni mycket väl till. Vår förmåga att stå starka och enade i Europa kommer att förbli en viktig styrka. Det har vi alla ett ansvar för – ett extra stort ansvar som ordförandeland.

Ett fortsatt kraftfullt stöd för Ukraina och ett tydligt fokus på Europas långsiktiga konkurrenskraft kommer att vara två viktiga delar av EU:s agenda framöver. I morgon ser jag fram emot att komma tillbaka till riksdagen för att presentera Sveriges samlade ordförandeskapsprioriteringar i kammaren.

Nu till Europeiska rådet som på torsdag möts för sista gången i år och sista gången under det tjeckiska ordförandeskapet. Liksom vid alla möten sedan den 24 februari domineras dagordningen av Rysslands krig mot Ukraina och alla följdkonsekvenser av detta.

I det omedelbara handlar det förstås om att fortsätta att stötta Ukraina ekonomiskt, humanitärt, militärt och politiskt på precis de sätt som vi och alla andra länder gör på lite olika vis. I ett bredare perspektiv måste vi hantera den energikris och de ekonomiska nedgångar som också är konsekvenser i krigets spår, konsekvenser som drabbar oss tydligare än det militära krig som framför allt drabbar Ukraina.

Vi ska också vid mötet följa upp vårens diskussioner om EU:s säkerhets- och försvarspolitik. I utrikesdelen planeras diskussioner om relationen till det södra grannskapet. Det är av stor betydelse inte minst kopplat till migrationspolitiken. Därtill blir det diskussioner om den transatlantiska länken. Förra rådet hade en strategidiskussion om Kina, som ni minns att jag återrapporterade om. Den här gången är det motsvarande diskussion om det transatlantiska. Inga rådsslutsatser, men väl så viktigt ändå.

Dagen före Europeiska rådet, alltså i morgon, blir det toppmöte mellan EU och Aseanländernas samarbetsorganisation. Som vi alla vet är det en viktig region för Europa, både säkerhetspolitiskt och ekonomiskt, och det är mycket bra att ett möte nu för första gången kan hållas på ledarnivå, inte minst i relationen till den stormakt som annars dominerar den delen av världen.

Rysslands krig mot Ukraina fortsätter och kan i dagsläget nog bäst beskrivas som dels ett utnötningskrig längs själva kontaktlinjen, dels ett utmattningskrig som ryssarna extremt hänsynslöst riktar direkt mot civil infrastruktur särskilt i Ukrainas städer. Sällan har civilbefolkningen varit en så uttalad måltavla för angreppen. På bägge de här fronterna är det internationella samfundets stöd helt avgörande för Ukrainas motståndskraft, inte minst med tanke på den vinter som nu stundar och vad vintrar i kalla delar av världen för med sig.

Stödet till Ukraina är en av de allra viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska uppgifterna för den nya regeringen, och det kommer förstås att ligga högt på dagordningen under vårt ordförandeskap. Vid mötet kommer jag att verka för att de färdigförhandlade delarna av EU:s omfattande stöd till Ukraina genomförs och att vi fortsätter att förstärka stödet där det är nödvändigt.

Låt mig bara nämna några viktiga inslag i detta. Det handlar om

- att överenskommelsen om det makrofinansiella stödpaketet om 18 miljarder euro för nästkommande år genomförs på ett bra sätt
- att vi inom ramen för associationsavtalet med EU ger Ukraina så stor tillgång som möjligt till EU:s inre marknad
- att våra tullåttnader och suspenderingen av antidumpningsåtgärderna förlängs
- att insatserna i form av EU:s solidaritetstransportleder för bland annat export av ukrainskt spannmål förstärks
- att arbetet med att etablera en ad hoc-tribunal för att pröva Rysslands aggressionsbrott förs framåt

- ett fortsatt stöd till Ukraina genom den europeiska fredsfaciliteten och slutligen
- etablering av ett internationellt sekretariat för återuppbyggnad av Ukraina och en till det kopplad långsiktig finansieringslösning.

2022/23:20  
13 december

Vi arbetar också för att hela tiden uppgradera våra instrument för att hålla trycket uppe mot Ryssland, och vi agerar aktivt för att det nionde sanktionspaketet ska antas så fort som det är möjligt.

Slutligen, i denna del, ligger det i vårt intresse att Ukrainas, Moldaviens och Georgiens EU-närmanden fortskrider, samtidigt som utvidgningsprocessens regler upprätthålls.

Herr ordförande! Rysslands krig får effekter på EU:s ekonomi, framför allt genom mycket höga energi- och livsmedelspriser som driver upp inflation och räntor och skapar osäkerhet på Europas marknader. Den ekonomiska aktiviteten förväntas dämpas framöver, och det kommer att drabba företag och hushåll i samtliga EU-länder.

Runt om i Europa, även i Sverige, agerar regeringar för att mildra de här negativa konsekvenserna. Det är viktigt att de insatserna är välriktade, att de är tillfälliga och att de är kostnadseffektiva eftersom effekterna annars kan bli rent kontraproduktiva och tvärtom driva på inflationen ytterligare. Liksom tidigare är regeringens bestämda uppfattning att det inte finns något behov av nya EU-stöd baserade på gemensam upplåning.

När det så gäller energifrågorna möts energiministrarna i dag, som ni vet – möjligen i detta nu. Jag har inte exakt koll på deras klocka. På dagordningen finns de åtgärder som diskuterades på Europeiska rådets möte i oktober och därifrån skickades till energiministrarna.

Regeringens linje är fortsatt att stödja välriktade och kostnadseffektiva åtgärder och särskilt sådana som skulle kunna ge lägre energipriser även i Sverige. Här vill jag dock understryka det ni redan vet, nämligen att det är mycket svårt att både hitta tekniskt fungerande modeller och att nå samsyn mellan länder, särskilt när det gäller olika former av pristak, eftersom energisituationen är så fundamentalt olika medlemsstaterna emellan. Jag förutspår fortsatt rätt stor oenighet i de här frågorna. Det vore mycket bra om det kan landa på energiministrarnas bord i en lösning, men om detta vet vi just nu ingenting.

Regeringen välkomnar en fördjupning av EU:s säkerhets- och försvarssamarbete i enlighet med den inriktning som lades fast i den strategiska kompassen. En integrerad del är att värna det transatlantiska samarbetet, där EU:s länder samarbetar närmare. Det är otroligt viktigt.

För att EU ska kunna ta ett större ansvar för sin egen säkerhet är det bra att arbetet med att stärka unionens samlade försvarsförmåga och industriella kapacitet fortskrider. Målsättningen att fylla strategiska luckor och att stärka den operativa kapaciteten är bra. Men det är viktigt att det sker utan att konkurrensen på den försvarsindustriella marknaden snedvrids. Det tycker Sverige, och det tycker andra länder.

Regeringen stöder ett snabbt genomförande av EU:s fördjupade relation med det södra grannskapet. Det är ett strategiskt partnerskap som bygger på gemensamt ägarskap och ansvarstagande för att hantera gemensamma utmaningar inte minst inom klimat och migration. Särskilt kan ett fördjupat samarbete med prioriterade tredjeländer längs de huvudsakliga migrationsrutterna bidra till bättre ordning också i EU:s migrationspolitik.

Återtagande är i det här sammanhanget en prioriterad fråga, och regeringen arbetar för att intensifiera den politiska dialogen med tredjeländer som i dag inte samarbetar kring återtagande.

Den iranska regimens utökande användning av dödsstraff och helt oförsvarliga våld mot fredliga demonstranter, särskilt mot kvinnor, är fullständigt oacceptabelt. Regeringen ställer sig fullt ut bakom att Europeiska rådet kraftfullt fördömer regimens agerande och kräver att våldsanvändningen upphör och att dödsdomar inte verkställs.

Att EU:s utrikesministrar i går fattade beslut på vårt och på andras initiativ om utökade sanktioner mot Iran är mycket välkommet. Det handlar om fler listningar av personer och företag med koppling till iranskstillverkade drönare som Ryssland använder mot Ukraina men även om utökade listningar med anledning av regimens brutala svar på helt fredliga demonstrationer.

Vi ska slutligen på rådet ha en strategisk diskussion om det transatlantiska samarbetet. USA är ju en oumbärlig partner för både Sverige och Europa. Sällan har det väl blivit lika tydligt som efter den ryska invasionen av Ukraina i februari. Samarbetet med USA främjar vår ekonomi och vårt välbefinnande, samtidigt som det stärker vår säkerhet och vårt eget försvar. För svensk del kommer relationen med USA, både vår bilaterala och EU:s gemensamma, att bli än viktigare framöver när Sverige och Finland är medlemmar i Nato.

Den amerikanska administrationens Inflation Reduction Act, IRA, har den senaste tiden uppmärksammats och ofta kritiserats i Europa. IRA beskrivs ibland som den största klimatsatsningen i USA någonsin, vilket i sig är positivt. Vi vill ha tillbaka USA fullt ut i det globala klimatarbetet. Det transatlantiska samarbetet på klimatområdet och kring frågor som rör grön omställning är omfattande och behöver bli än starkare om vi ska kunna klara klimatmålen.

Samtidigt ställs rätt stora frågor om IRA:s konsekvenser för europeisk ekonomi och europeisk konkurrenskraft. Det finns utan tvekan element i IRA som diskriminerar, eller riskerar att diskriminera, europeiska företag och som kan styra den högteknologiska industri som är nödvändig för den gröna omställningen från Europa till USA. Det var möjligen inte avsikten, men det finns en risk för sådana konsekvenser. Det ligger därför i Sveriges intresse att EU och USA hittar en konstruktiv lösning på de här problemen. Därför är det bra att det snabbt inrättades en arbetsgrupp för att lindra negativa effekter av IRA för EU. Regeringen stöder det arbetet och vill se snara resultat i det arbetet.

Kommissionen och en del medlemsstater vill gå längre och menar att EU nu bör formulera ett gemensamt svar i form av uppluckrade statsstödsregler och en europeisk suveränitetsfond. Det finns goda skäl till både dialog och samarbete för goda lösningar med europeiska företag som har drabbats hårt av energipriser som är fem gånger högre än dem i USA, av hög inflation och höga räntor. Men det står samtidigt helt klart att alla, både företag, konsumenter och skattebetalare, skulle bli förlorare i en global kapplöpning om nya statsstöd.

Med detta sagt ska Europa självklart vara det bästa stället i världen för företag att vilja starta och vilja växa sig stora. Vi ska använda kraften i vår gemensamma marknad, den största marknaden i hela världen, och utrusta människor med utbildning, kompetens och färdigheter för att ta vår del av

platsen på den högteknologiska arbetsmarknaden. Vi ska utnyttja vad vi har av erfarenhet och vad vi vet stärker vår konkurrenskraft, som sunda konkurrensregler och investeringar i forskning och utveckling.

Vi måste alltså både kunna krishantera här och nu, hantera meningsskiljaktigheter med USA utan att starta kapplöpning och utan långvariga slitningar via WTO, samtidigt som vi har kraft att lyfta blicken och se till vad som på längre sikt blir helt avgörande för europeisk konkurrenskraft.

Med dessa ord avslutar jag min redogörelse inför mötet på torsdag.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Stort tack för det, statsministern! I den första frågeomgången kommer vi att ta de fyra största partierna först.

Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack för redogörelsen, statsministern!

Som statsministern själv nämnde ska han i morgon, i riksdagens kammare, redovisa de svenska prioriteringarna inför ordförandeskapet. Även om punkterna har varit mer eller mindre kända sedan tidigare är det första gången det blir officiellt vad den nya regeringen vill att det svenska ordförandeskapet ska fokusera på under de kommande sex månaderna. Jag vill bara understryka att vi är många i Sverige och Europa som har väntat på detta.

Det är klart att EU:s arbete fortsatt kommer att präglas av kriget i Ukraina och av EU:s fortsatta stöd till detta land och detta folk, som nu i nästan ett år har kämpat i det olagliga och orättfärdiga krig som Putin tog sig rätten att starta. Det är ett krig som han ett år senare inte ser ut att vinna men som han inte heller verkar ha för avsikt att avsluta. Som statsministern sa är det ett krig som orsakar mycket lidande – raserade städer, miljontals människor på flykt och civila och militära dödsoffer.

Vi lämnar också ett år bakom oss som kommer att påverka de säkerhetspolitiska och ekonomiska villkoren för hela Europa under lång tid framöver. EU har verkligen agerat resolut och samlat i sitt stöd till Ukraina. Massflyktsdirektivet, det ekonomiska, humanitära och militära stödet till Ukraina och de alltmer omfattande sanktionerna mot Ryssland är exempel på den kollektiva solidaritet som EU:s medlemsländer har visat under det här året – en enighet som inte alltid har varit lätt men som man ändå har lyckats upprätthålla.

I förra veckan kunde vi dock höra att Ungern som enda land blockerade ett nytt stödpaket till Ukraina. Det ser nu ut som att Ukrainapengarna faktiskt kan betalas ut och EU-enigheten behållas – EU-nämnden har ännu inte fått överenskommelsen för skriftligt samråd, men detta är vad vi har kunnat höra i rapporterna. Det är bra att pengarna kan betalas ut och att EU-enigheten behålls, men det är oroande att man för att få detta till stånd tycks backa gällande kraven på Ungern.

Villkorsmekanismen används för första gången för att hålla inne pengar till Ungern, och det är viktigt att man håller i den delen så att villkorsmekanismen faktiskt får fungera. Den summa man håller inne verkar dock ha krympt, och jag vill verkligen poängtera att inte minst vi socialdemokrater anser det viktigt att den svenska regeringen inför ordförandeskapet i varje enskilt läge står upp för Europeiska unionens

grundläggande värden. Ungern får inte sätta sitt förhandlingsspel i system, och vi kan inte vika oss för hot om blockering av andra beslut.

Jag skulle därför vilja ställa frågan till statsministern hur han ser på den lösning som presenterades i natt men också hur han ser på risken att man nu faktiskt legitimerar Ungerns förhandlingstaktik.

Kriget har som sagt pågått en vår, en sommar och en höst, och vi går in i Europas första krigsvinter på länge. Kylan försvårar livet för alla inblandade, inte minst människor i Ukraina som lever med begränsad el och värme. Putins hybridkrig förs dock både militärt och ekonomiskt, och det är välkommet att EU nu tar på sig ansvaret för att bygga upp den infrastruktur som Putin har förstört. Det kommer att vara avgörande för att trygga inte minst elförsörjningen i Ukraina under vintern.

Europas motståndskraft mot Putins energikrig kommer att ställas på sin spets nu i vinter. Vi i Europa har varit duktiga på att spara el, och gaslagren är fulla. Men EU måste som sagt hitta bra och hållbara lösningar för att få ned energipriserna här och nu och på lång sikt ställa om sitt ohållbara gasberoende. Jag vet att energiministrarna sitter och förhandlar i detta nu, men jag vill ändå ställa några frågor om detta till statsministern.

Det finns skrivningar i rådsslutsatserna om att medlemsländerna investerar i förnybar energi och energieffektiviseringar för att fasa ut gasberoendet, och det är bra. Vi kan inte backa in i framtiden, och EU liksom Sverige behöver uppmuntra energislag och energieffektiviseringar som på kort sikt kan öka tillgången på grön energi. EU har dock inte lyckats enas om ett gaspristak, och det är ändå det som på allvar skulle kunna få ned elpriserna.

Om energiministrarna inte landar i den här frågan kommer det att komma upp på Europeiska rådet. Där vill vi bara vara tydliga med att vi förutsätter att den svenska regeringen agerar kraftfullt, tar på sig ledartröjan och driver på. Annars riskerar nämligen detta att – precis som regeringens löfte om elprisstöd – bli ytterligare en besvikelse för Sveriges elkunder. Jag skulle gärna vilja höra lite mer om hur statsministern ser på förhandlingsläget inför rådet. Kan svenska hushåll räkna med att få besked i frågan före jul?

Jag ska avrunda lite grann. Eftersom statsministern nämnde det vill jag ta upp frågan om det amerikanska stödpaketet Inflation Reduction Act, IRA. Det har väckt starka känslor i EU och även i det svenska näringslivet. Det nämns inte uttryckligen i slutsatserna men kommer som statsministern sa att komma upp till diskussion.

Här tycker vi ändå att det indirekt i skrivningarna finns ett behov av någon sorts samordnad reaktion. Det står om att mobilisera alla relevanta verktyg på nationell nivå och på EU-nivå för att stärka Europas ekonomiska motståndskraft. Vi vet redan att ett av de verktyg som åsyftas är ny gemensam upplåning för att stötta den europeiska industrin, som ett svar på det amerikanska stödpaketet.

Det är klart att vi välkomnar att EU vill ta ett större grepp för att öka konkurrenskraften och snabba på omställningen i industrin; vi måste ju värna den inre marknaden och ha goda handelsrelationer med omvärlden samt satsa på utbildning, forskning och innovation för att skapa nya gröna jobb här hemma i Europa. Jag vill dock vara tydlig med att vi socialdemokrater inte vill se fler lånefinansierade stimulanspaket. Satsningarna behöver i stället ske genom omfördelning av resurser.

Statsministern får därför gärna utveckla hur regeringen ser på det förslag om en europeisk suveränitetsfond som kommissionen har presenterat.

Eftersom statsministern ändå nämde Iran vill jag säga att det vi nu bevittnar är fruktansvärt. Det sker offentliga avrättningar av unga demonstranter i Iran. Vi välkomnar verkligen EU:s gemensamma uppmaning att Iran utan dröjsmål ska upphäva de dödsdomar som redan har avkunnats och upphöra med den omotiverade användningen av våld mot fredliga demonstranter. Vi välkomnar även att EU-kommissionen har deklarerat nya sanktioner mot flera regimtrogna personer.

Vi vill också gärna se ytterligare sanktioner för att öka pressen på regimen, och jag vill i det här sammanhanget upprepa den socialdemokratiska ståndpunkten från EU-nämndens möte i fredags: Vi tycker att Sverige bör verka för att EU:s medlemsländer terrorklassar revolutionsgardet.

Anf. 5 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Dagordningen för det här mötet är sig ganska lik mot hur det har sett ut den senaste tiden; agendan fortsätter att präglas av kriget, energipriserna och andra konsekvenser som kriget för med sig. Det svenska ordförandeskapet kommer naturligtvis att präglas av just detta under nästa år.

Situationen i Ukraina är svår till följd av det oacceptabla ryska kriget. Attackerna mot kritisk infrastruktur har trappats upp, och det är positivt att EU i de här sammanhangen har kunnat visa enighet samt enas om utökat såväl humanitärt som militärt stöd.

Konsekvenserna av kriget är annars mest tydliga på energiområdet, vilket kommer att märkas ordentligt när hushållen senare i januari får sin räkning för december. Elpriserna ligger i dag, inklusive skatten, en bra bit över femkronan per kilowattimme. Förutom kriget beror detta i grunden på en ansvarslös politik i såväl Sverige som Europa i stort.

Vi ska också vara beredda på att det sannolikt kan bli betydligt värre innan det blir bättre. Situationen vad gäller gaslagren ser ganska bra ut – de är inte längre fulla utan minskar nu en del, men det ser ändå hyfsat stabilt ut. Då ska man dock komma ihåg att gaslagren ju har kunnat fyllas på med rysk gas under året och att samma möjlighet sannolikt inte kommer att finnas nästa år.

I den globala tävling om just flytande naturgas som nu pågår har Europa haft det tuffare på grund av oviljan att teckna långa kontrakt. Från vår sida välkomnar vi att kommissionen har lättat upp skrivningarna kring detta och att det i utkastet till rådsslutsatser, i alla fall som jag tolkar det, tydliggörs att man ska kunna teckna långa kontrakt. För att möjliggöra ett ökat utbud av LNG på världsmarknaden är det viktigt att bolagen vet att de kommer att kunna få avsättning för sina produkter på sikt.

I den här kontexten tycker vi också att det är fortsatt bedrövligt att det fortfarande inte kan talas öppet om betydelsen av kärnkraft på de här mötena. EU skulle kunna ha en positiv roll att spela på kärnkraftsområdet genom att förenkla tillståndsprocesser och utveckla gemensamma standarder som skulle kunna driva ned kostnaderna. Det vore intressant att höra statsministern utveckla detta. Tror statsministern att det finns någon möjlighet att få till stånd en sådan diskussion på EU-nivå? Avser

regeringen att försöka initiera sådana diskussioner under det svenska ordförandeskapet? Det skulle nämligen på sikt kunna förbättra situationen i Europa.

Jag noterar också statsministerns tydlighet angående diskussionen kring inrättande av ny, EU-gemensam upplåning. Det är viktigt att regeringen i alla relevanta sammanhang fortsätter att stå fast vid Sveriges budgetrestriktiva hållning, inklusive motståndet mot ny beskattning på EU-nivå. Sverigedemokraterna anser att en utveckling med ny upplåning och beskattning är fullständigt oacceptabel.

Vi avser att återkomma i nästa frågerunda med lite fler kommentarer kring Iran.

#### Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Då är det Moderaternas tur, och jag väljer att själv komma med en kommentar och en frågeställning.

Först och främst är det alldeles utmärkt att statsministern flera gånger understryker den transatlantiska närheten och hur viktigt det är att värna relationerna, på alla plan, mellan Europa och USA – och kanske även bredare i Nordamerika, det vill säga med Kanada. Det gäller inte minst Natomedlemskapet. Där tror jag mig också veta att detta är viktiga besked även för en kommande försvarsberedning i Sverige.

Sedan konstateras att detta blir avrundningen på det tjeckiska ordförandeskapet. Jag tycker att man kan vara generös och berömma tjeckerna för hur de har hanterat detta halvår. Sverige har verkligen funnit en liktänkande nation i Europa i och med det tjeckiska ordförandeskapet, och det underlättar vårt eget ordförandeskap när vi nu tar vid efter Tjeckien. Jag tycker att man kan vara så generös.

Tjeckien har också haft som paroll ett citat från landets förre president och den europeiska hjälten Václav Havel: ”Europe as a task.” Man får väl säga att det som kommer att präglade Europeiska rådets möte den 15 december väldigt mycket blir reaktionerna mot Ryssland för landets krig i Ukraina, vilket sannerligen är en del i vår uppgift att vara europé.

I uppgiften att vara europé ligger väldigt mycket legaliteter, och därför tycker jag att det är värdefullt att statsministern underströk stödet från Europeiska rådet för tanken på ad hoc-tribunaler. Det handlar om att döma dem som gör sig skyldiga till övergrepp, våldtäkter och misshandel. De senaste dagarna har det kommit rapporter gällande de undersökningar som nu görs och att man hittar oerhört många fall av oerhört svåra övergrepp. Därför tror jag att det är värdefullt att Europeiska rådet driver på för just den typen av legalitet. De brott som har utförts i Ukraina har utförts också mot mänskligheten i stort, inte bara mot det plågade ukrainska folket.

Avslutningsvis: Det som brukar följa med att man understryker behovet av domstol och tribunal har ju varit möjligheten att frysa tillgångar. Som jag förstår det vill Europeiska rådet att kommissionen ska ta det vidare – kommissionens ordförande Ursula von der Leyen har varit tydlig med det – och det är naturligtvis en svår juridisk process, men jag tror att det är en viktig markering. Jag tror att det finns en stor folklig uppslutning bakom tanken att den som gör sig skyldig till övergreppen också ska bära kostnaden.

Utöver Europeiska rådets uppmaning till kommissionen att ta det vidare hoppas jag alltså att Sverige går i täten för att driva på för detta. Det



Anf. 7 HÅKAN SVENNELING (V):

Ordförande! Även jag ska göra några nedslag innan statsministern får återkomma. Jag börjar i Ukraina och konstaterar det värdefulla i att Ukraina fortfarande är högt upp på Europas agenda och att längden på kriget inte gör att vi tappar fokus. Det är viktigt att vi fortsätter att stödja Ukraina och att ha sanktionstryck mot Ryssland.

Det är positivt att utmaningarna med splittringen med Ungern har löst sig. Jag vill gärna höra statsministern resonera om den splittring som det ändå finns oroväckande tecken på i Europa, just utifrån Ungerns agerande den här gången. Som svensk skulle man spontant säga: Att man ens vågar använda sig av en sådan fråga för sina egna intressen på det sätt som Ungern gjorde! Jag vill gärna höra ett resonemang om risken för att andra länder tar vid och gör på ett liknande sätt under det svenska ordförandeskapet.

Utifrån det vill jag också fråga statsministern om de uttalanden om splittring här i Sverige som statsministern själv har gjort på sista tiden. Jag har tyckt att en av de svenska styrkorna har varit att vi hela tiden har pekat på samsynen i fråga om stödet till Ukraina. I säkerhetspolitiska samtal under våren pekade vi på just den tydligheten. Jag tror att det är viktigt att fortsätta med det från svensk sida, också för att visa att man vill ha det även på EU-nivå. Därför har en del uttalanden från statsministern den senaste tiden fått mig att höja lite på ögonbrynen, ska jag ärligt säga.

Jag vill också instämma i Hans kommentar om ad hoc-tribunal. Jag tror att det är otroligt viktigt att vi inte tänker oss att det ska ske på samma sätt som med Nürnbergrättegångarna, alltså när kriget var slut. De ansvariga för brotten mot mänskligheten ska dömas här och nu. Vi ska redan nu sätta igång juridikens kvarnar och processer.

När det gäller energiområdet är det såklart bra att det är uppe, med tanke på hur tydlig påverkan det har på svenska hushåll här och nu. Samtidigt är det tydligt att det fortfarande från både Sveriges och EU:s sida finns en övertro på marknadsmekanismerna på EU:s energimarknad. I dag producerar vi i Sverige de facto mer än vi brukar. Ändå sticker elpriset iväg. Det handlar om kopplingen till den europeiska energimarknaden.

Sverige borde i stället nyttja det som har varit vår framgångsfaktor kopplat till vår industri. Vi har hela tiden kunnat ha ett lågt elpris genom vår produktion av framför allt vattenkraft men också annan förnybar kraft. Jag tycker att man i stället borde ansluta tydligare till att se bristerna på energimarknaden och på ett tydligare sätt till exempel föreslå ett Sverigepris på el och ett annat pris på den el vi exporterar.

Det område som jag för egen del har lagt mest tid på den här hösten är Iran och de folkliga demonstrationer som har skett där sedan mitten av september. Nu har regimen tagit ytterligare ett steg på sin vidriga skala och börjat avrätta unga demonstranter. Först avrättades Mohsen Shekari i torsdags, och i går avrättades Majidreza Rahnavard.

Det är väldigt bra att det kommer upp på Europeiska rådet, att man fördömer det. Jag är också glad över att statsministern är tydlig på nämndens sammanträde här i dag. Samtidigt tycker jag att Sverige skulle

kunna vara ännu tydligare. Andra länder använder nu dessa avrättningar som anledning för att kalla upp ambassadörerna från Iran och tydligt markera. Statsministern får gärna rätta mig om jag har fel, men jag har inte sett något ställningstagande från den svenska regeringen där regeringen fördömer avrättningarna.

Det är jättebra att det finns med i rådets slutsatser, även om det inte är specifikt kopplat till personerna.

Det är väldigt tråkigt att vi inte fick till ett svenskt ställningstagande i fredags när det gäller att terrorstämpla revolutionsgardet. Jag tror fortsatt att det finns ett starkt stöd i Sveriges riksdag för att vidta mer kraftfulla åtgärder från svensk sida och från EU:s sida, om vi nu hela tiden ska gå den krångliga vägen förbi Bryssel när vi ska vidta våra åtgärder.

Jag tror att Sverige under vårt ordförandeskap ska utnyttja trycket i Sveriges riksdag för att också på EU-nivå lägga fram förslag som ökar pressen på regimen mer. Det handlar om att folket kräver demokrati. Just att det iranska folket vill ha demokrati saknas än så länge med precision i alla EU-uttalanden. EU skulle kunna bli tydligare med att man vill se demokrati. Det är det som den nuvarande regimen står i vägen för.

Herr ordförande! Avslutningsvis har jag en fråga om mötet om Asean. Burma eller Myanmar har varit en omdiskuterad medlem. Jag undrar om Sverige på något sätt kommer att uppmärksamma detta under toppmötet. Det gäller situationen i landet och diskussioner med Aseans ordförande. Man har som organisation fått mycket kritik för hur man har hanterat militärjuntan.

Anf. 8 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Tack för intressanta reflektioner och frågor! Jag ska försöka täcka allt. Ibland täcker jag kanske ett område som flera har varit inne på.

Det allra mesta i Matilda Ernkrans beskrivning håller jag helt med om. Jag hoppar direkt till frågan om villkorsmekanismen. Därmed pratar vi om Ungern och den uppgörelse som nåddes i går. Det är alldeles uppenbart att det är bra att det nåddes en uppgörelse, att EU-27 har en gemensam ståndpunkt och kan använda gemensamma muskler för att hjälpa Ukraina. Det var det överordnade målet.

Det är också bra att EU håller fast vid villkorsmekanismen. Man kan tycka att det är tråkigt att det krävdes en kompromiss. Det är inte första gången det händer. Varje gång det sker tycker andra länder att det inte är ett bra sätt att arbeta på. Men det händer då och då. Det vet alla som följer EU-frågorna.

Sammantaget tycker jag ändå att vi ska välkomna att en lösning på detta nåddes och att EU kan gå fram enat. Vi kommer antagligen att se risken för blockeringar fler gånger. Det har som sagt hänt förut, och det kommer att hända igen. Det kan inte uteslutas att det kommer att ske också under svenskt ordförandeskap.

När det gäller energifrågorna håller jag kanske inte med lika mycket. Det finns några lärdomar att dra här. Den ena är att det från 70-talet och framåt var en dålig idé av rent ekonomiska skäl att vara beroende av fossila bränslen. Något årtionde senare lärde vi oss att det var dåligt av klimatskäl att vara beroende av fossila bränslen. Nu vet vi att det är dåligt av säkerhetspolitiska skäl att vara beroende av fossila bränslen. Det är i

mycket hög grad bränslen som kommer från just Ryssland. Allt detta talar för en så snabb utfasning som över huvud taget är möjlig.

Ytterst är det här nationella frågor. Det är också det som gör det svårt. Jag kommer tillbaka till de förhandlingar som just nu pågår i energirådet. Det är svårt eftersom det är nationella beslut och nationella beroenden.

Det jag kan utlova är ett paradigmskifte i svensk energipolitik. Det är viktigt. Vi kommer att tala klartext om kärnkraftens betydelse för fossilfri energiproduktion. Det betyder inte att vi vare sig kan eller vill tvinga andra länder att ta efter svensk energipolitik, lika lite som de kan eller vill tvinga oss till någonting annat. Men det finns gemensamma nämnare i form av standardiseringar och sådana saker också för kärnkraften.

Jag tar alltid upp kärnkraften varje gång vi har energifrågan på bordet. Vissa länder ser, som ni vet, med stor förtjusning på det. Jag skulle säga att allt fler länder ser vikten och behovet av detta. Men det är ytterst inte en EU-fråga att fatta beslut om.

Jag tänker inte gräla om det som har sagts tidigare. Men att dagarna före valet ställa ut vidlyftiga löften om snabba resultat i en energiöverenskommelse fungerar helt enkelt inte. Det fanns inte täckning för det då; det finns inte täckning för det nu. I bästa fall nås något slags överenskommelse där länder som Tyskland, Danmark och några till står på den ena sidan med stor skepsis mot den sortens resonemang om pristak, medan andra länder som Italien och Belgien tvärtom vill ha det.

Vi är ingen domare i detta. Vi är starkt för att en överenskommelse kan nås. Det är viktigt. Om den kan bidra, på marginalen, till att sänka svenska energipriser kommer vi att starkt verka för detta. Men den som för några månader sedan trodde att detta var en snabb väg till lägre svenska energipriser hade fel.

Frågan om IRA är svår. Det är ett högnivåsamtal som pågår. Det är mycket bra. Även alla vi som är mycket skeptiska till den sortens ingripanden i marknaden och tror att bredare statsstödsinterventioner är riskabelt tycker att det är en dålig idé om Europa hamnar i kollision med USA här. Det man ska ta fasta på är det som är gott med detta, att USA är tydliga med att de vill använda högteknologi för att bekämpa klimatförändringar men också för att se om det går att hitta lösningar som är rimliga för alla parter.

Vi är bestämda motståndare till ny upplåning. Vi är bestämda motståndare till ingrepp som gör att europeisk konkurrenskraft tvärtom försvagas, genom till exempel stora statliga ingrepp i marknaden. Men vi är också mycket för långsiktiga reformer som kan stärka europeisk konkurrenskraft.

Vi har haft långa diskussioner med inte minst Ursula von der Leyen i IRA-frågan. Det kan leda till att vi sätter konkurrenskraftsfrågorna i centrum för debatten. Det är mycket bra. Rätt hanterat kan det alltså tvärtom bli en hävstång för att diskutera konkurrenskraftsfrågor, där jag tror att vi har mycket bred enighet i den här församlingen.

När det gäller Iran är enigheten ett stort värde. Sverige har varit starkt pådrivande för den kraftfullhet och enighet som nu finns. Sätt värde på den!

Terrorstämplingar var uppe till diskussion. Det var uppenbart att det saknades stöd för detta. Därför är det bättre att Sverige medverkar till

kraftfull enighet i kritiken mot Iran än att vi driver spår som vi vet inte har förutsättningar att lyckas.

Jag kommer tillbaka till energifrågorna här. En av flera orsaker till Tysklands motstånd är att de – utan att jag recenserar det – är mycket rädda för att olika former av interventioner i marknaden ska leda till brist på tillgång. Den ståndpunkten kan inte bevisas, men det är en farhåga som Tyskland och många länder lyfter fram samt att det kan få mycket stora konsekvenser för tysk industri och många andra industrier. Ganska många länder i Europa är liksom Sverige relativt eller mycket påverkade av tysk industri. Det finns en relevans i de synpunkterna.

Andra länder påpekar att allt man kan göra för att få ned priserna är till fromma för både företag och hushåll. Här finns det utan tvekan potential för att hitta enighet. Jag tänker som sagt inte gå händelserna i förväg. Man kan antingen lyckas med det på energirådet. Det de i så fall lyckas med är det man kan lyckas med. Då kommer Sverige självklart att vara mycket för det. Eller så går frågan tillbaka till rådet en gång till. Då väntar nog en mycket lång diskussion i morgon, med väl kända motsättningar och eventuellt ytterligare ett sammanträde i energirådet, strax före jul tror jag att det var. Jag tänker alltså inte springa före i den frågan.

Hans Wallmark ville understryka det transatlantiska. Jag tror nästan inte att det går att överdriva betydelsen av detta. Från svensk sida tror jag inte att vi alltid förstår detta. Vi är så vana vid ett gott amerikanskt samarbete. Men att få det europeiska och det amerikanska att gå hand i hand i stora internationella frågor är av vitalt intresse.

Jag säger det bara för att det ibland i diskussionerna om mer strategisk autonomi finns en underton av separation gentemot USA. Det kan komma från lite olika håll. Vi i Norden och våra baltiska vänner är varje gång mycket tydliga med att det amerikanska och europeiska samarbetet är mycket viktigt, oavsett vem som för stunden styr i Vita huset. Desto bättre är det i en tid då USA vill samarbeta med Europa och dessutom ganska tydligt bevisar sin förmåga att göra det, medan man tidigare har svajat på den punkten. Det är mycket viktigt.

Jag understryker också att det finns mycket att lära av det tjeckiska ordförandeskapet. Jag har nästan självklart ett möte inbokat med Peter Fiala om detta.

När det gäller ad hoc-tribunal är vi mycket för den processen och driver på detta. Det är samma sak när det gäller assets freeze, det vill säga frysta tillgångar. Vi driver på den sortens arbete.

När det gäller Håkan Svennelings fråga delar jag verkligen beskrivningen. Det gäller att inte tappa fokus på Ukraina. Ska jag vara ärlig är det nog många som varit rädda för att det skulle kunna ske. Jag tycker att vi alla kan säga att det inte har skett. Det finns en betydande och solid enighet även i Europa från höger till vänster.

Man ska se riskerna och vara vaksam. Men man ska inte i dag göra annat än att erkänna att det har hållit ihop väldigt väl. Men man ska naturligtvis också se riskerna framåt.

En förfärlig vinter kan vänta. Vad Ryssland har för avsikter med en förfärlig vinter i Europa behöver man inte överanstränga sig för att förstå. En del menar att nästa vinter kanske blir ännu värre. Det hänger ihop med rädslan och överenskommelse om energi.

När Kina och delar av Asien kommer in mer igen, och inte minst Kina efter mycket avstängning, kommer energimarknaden att påverkas. Det är en del av det tyska resonemanget i de här frågorna. Nästa vinter skulle kunna bli ännu värre. Jag vill bara att vi är medvetna om detta.

Splittring i Sverige ser jag inte alls. Jag tycker tvärtom att vi håller ihop bra i Sverige i detta. Jag har redan nämnt ad hoc-tribunal.

Det Iran gör är vidrigt. Det finns inga andra ord. Det är vidrigt. Vi har varit starkt pådrivande i den kraftfullhet som nu finns i rådsslutsatserna. Den svenska utrikesministern har haft direkt kontakt med den iranska utrikesministern och i mycket tydliga ordalag sagt exakt vad vi tycker om detta.

Låt mig gå över till Myanmar. Myanmar är som ni vet inte bjudet till mötet på politisk nivå, som det heter. Det betyder i praktiken att det finns med på tjänstemannanivå. Men det finns en väldigt stark kritik från övriga Aseanländer mot det. Det är en stark markering från EU:s sida också i detta.

Jag tror att jag täckte det mesta, herr ordförande.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Nu inleds den andra frågerundan med återstående partier.

Anf. 10 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Tack så mycket för föredragningen så här långt, statsministern!

En viktig punkt på rådets dagordning i veckan är säkerhetsarbetet och det fördjupade sådant som statsministern nämnde. Centerpartiet har länge påtalat vikten av att EU blir bättre på att hantera sin egen säkerhet och hot av olika karaktär och inte minst olika hybridhot.

Förutom militärt våld använder sig Ryssland av olika metoder för att försöka påverka och kuva sin omgivning. Genom propaganda, korruption och inte minst hybridkrigföring försöker Ryssland också att påverka andra länders val och demokratiska integritet.

Genom att söka så split mellan olika grupper inom enskilda länder och mellan olika länder söker man nå strategiska fördelar. Nord Stream 1 och 2 blev nyligen obrukbara på grund av sabotage. Det är ett agerande som i sig hade passat väl in som en metod för rysk hybridkrigföring för att nå strategiska fördelar gentemot Europa inom energisektorn.

På dagordningen finns just detta om säkerhet och hybridhot. Det ska antas en verktygslåda mot hybridhot som snabbt ska implementeras. Min fråga är hur statsministern ser på verktygen och på vilket sätt det hade påverkat EU:s förmåga att agera kraftfullt i ett fall liknande sabotaget mot Nord Stream. Det råder osäkerhet om vad som hänt, och mycket är förnekbart.

Sedan vill jag säga någonting ytterligare om Iran. Flera partier har redan varit inne på det, och även statsministern har svarat på det.

Vi välkomnar att EU kraftfullt fördömer det som händer i Iran, där man nu också har börjat verkställa dödsstraff. Vi välkomnar också nya sanktioner som antas. Vi menar också att det är oerhört viktigt att Sverige ser till att agera ytterligare för att just fördöma och terrorklassa det iranska revolutionära gardet.

Vi hade en lång diskussion både i utrikesutskottet och i EU-nämnden.

Jag var med på den senare här i förra veckan. Statsministern var då inne på att det fanns en majoritet, i varje fall på slutet, för den ståndpunkt som regeringen fick med sig. Jag hörde flera partier innan dess under diskussionen uttala behovet av att terrorstämpla revolutionsgardet.

Statsministern nämner värdet av enighet inom EU i den här frågan. Men vi menar fortfarande att det är viktigt att Sverige går före i detta. Jag undrar om det finns någonting som gör att Sverige skulle kunna ändra sig i den här uppfattningen och hur statsministern ser på den frågan.

Anf. 11 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Ordförande! Tack, statsministern, för både föredragningen och svar på frågor hittills! Det är många frågor på dagordningen som egentligen är ackumulerade kriser på grund av Rysslands numera utnöttnings- och utmattningskrig i Ukraina. Det är väldigt viktigt att vi fortsätter med både tydlighet och enighet från den europeiska sidan.

De 18 miljarder som det finns att fatta beslut om kommer att ha väldigt stor betydelse. Även det svenska paketet, som vi här i riksdagen lyckades anta i fullständig enighet, får stor effekt på luftförsvar men också vinterkrigföringen. Det kommer väl till pass, och vi kommer att behöva fortsätta jobba med det.

Jag tyckte också det var bra att statsministern nämnde Ukrainas tillgång till den inre marknaden. Det är någonting som vi måste jobba med under tiden. Det kommer att ta sin tid innan vi har Ukraina som medlemsland i unionen. Det här är någonting som vi måste jobba med under tiden. Jag uppskattar det.

Den transatlantiska axeln är något som Sverige, Norden och Europa är i stort behov av. Det är oroande när vi ser tendenser till isolationism. Man kan se tendenser till det i Inflation Reduction Act om det används på fel sätt. Det finns nog tyvärr ganska många som försöker att göra det.

Det är oerhört viktigt inte minst för svenska företag som har gått långt fram och är föredömen. Jag skulle gärna nämna de västsvenska företagen AB Volvo etcetera som jag har haft mycket att göra med. De driver verkligen på för klimatomställningen. Det gäller att de kommer att kunna fortsätta att göra det. En oerhört liten del av försäljningen kommer att ske bara inom ett visst land.

Det är viktigt med frihandel. Och det måste vi se även här. Det påverkar även utanför Europa. Det påverkar Afrika etcetera. Jag hoppas att det finns mer att trycka på i de frågorna.

Jag uppskattar också vad statsministern i dag har sagt om situationen i Iran. Det var väldigt tydligt här från statsministerns sida. Även utrikesministern har i anslutning till FAC-mötet uttalat sig väldigt tydligt.

Jag vill ändå betona att det mandat som utrikesministern fick med sig till mötet hade räckt för att kunna terrorklassa det revolutionära rådet ifall det hade funnits ett stöd för det. Tyvärr är det en bit kvar till det. Vi måste jobba på andra länder för att komma dit. Men från svensk sida hade vi ett sådant stöd.

Det sista jag skulle vilja kommentera och kanske också få svar på är följande. Just nu rullas det så kallade Qatargate upp i Bryssel. Är detta någonting som stats- och regeringscheferna kommer att bli informerad om?

Anf. 12 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Statsministern nämnde här att en utfasning så snabbt som möjligt ska ske av det fossila. Han nämnde olika skäl för det. Det var ekonomiska skäl, miljömässiga skäl och säkerhetsskäl. Men i nästa mening nämner statsministern kärnkraft som en lösning på detta.

Jag tycker att det är lite grann en tankekurva eftersom uranet också kommer från Ryssland. Frågan är hur vi ska kunna bedriva kärnkraft utan att importera uran. Det blir väldigt halvt och en haltande argumentation.

I stället skulle det vara ett ypperligt tillfälle att övergå till vindkraft och andra förnybara energislag. På regeringens bord ligger ansökan om havsbaserad vindkraft som skulle ge elproduktion till Sverige som motsvarar all dagens svenska kärnkraft.

Det skulle vara ett väldigt enkelt steg för regeringen att helt enkelt godkänna de ansökningarna och komma till skott och öka den förnybara elproduktionen i Sverige, vilket skulle gynna både svenska och europeiska hushåll.

Det här ska också ses mot bakgrund av alla ansträngningar som sker på EU-nivå för att både öka utbyggnaden av förnybart och förnybar el och också insatser för energieffektivisering.

Därför vill jag passa på att fråga varför vi inte satsar mer på just energi-effektivisering.

Anf. 13 ELIN NILSSON (L):

Ordförande! Jag vill börja med att uppehålla mig lite vid situationen i Ukraina. Det är av yttersta vikt att fortsätta att stötta Ukraina på alla tänkbara vis. Det kan inte nog understrykas.

Därför är det väldigt glädjande att statsministern nämner Ukrainas tillgång till EU:s inre marknad. Det är mycket viktigt att det kommer på plats så snart som möjligt.

Här undrar jag om statsministern kan utveckla lite hur han ser på förutsättningarna för att genomföra det och vad Sverige kommer att göra för att driva på det.

Sedan ska jag säga något kort om de frågor på dagordningen som rör energiområdet. Jag uppfattar av det som statsministern har sagt att han noterat att frågorna på rådets dagordning kan gå i protektionistisk riktning och att det såklart inte är önskvärt.

Här har han redan i sina tidigare svar varit inne lite på hur han ska hantera det. Jag undrar om statsministern kan utveckla resonemanget lite. Det är väldigt viktigt att stå upp för frihandeln. Den är trots allt avgörande för EU:s ekonomiska tillväxt.

Anf. 14 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

När det gäller hybridhoten är en av många förfärliga lärdomar från det här kriget att krig är krig i sin fasansfulla rent militära bemärkelse. Men krig är också någonting mycket mer flytande.

Det är därför som vi själva är väldigt måna om att bli mycket bättre på att möta den sortens hybridhot även i Sverige. Det handlar alldeles uppenbart om cyberhot. Jag tror att *Ekot* rapporterade i morse om att ett land som ställs helt utan färskvatten, eller ett område utan färskvatten, får väldigt många omedelbara problem.

När det gäller hybridhoten och vad Ryssland nu gör åt jag lunch i går med tre av mottagarna av Nobels fredspris från Belarus, Ryssland och Ukraina. De pratade naturligtvis om kriget. Men de pratade också väldigt mycket om vad Ryssland gör för att på olika sätt bryta sönder motstånd och bryta ned den sorts kraft som ett levande samhälle behöver ha.

När det gäller Nord Stream 1 och 2 noterar vi bara att det pågår ett arbete där.

När det gäller hybridhoten är det nog svårt att förklara verktygslådan exakt. EU skaffar sig helt enkelt mer kapacitet att möta detta. I enskilda länder har vi gjort olika saker. En sådan uppenbar sak är naturligtvis förmågan att möta cyberhot. Det är en väldigt viktig sak. Där har vi ett pågående arbete i Sverige.

När det gäller gränslandet mellan terror och krigföring är vi nu medlemmar sedan en mycket kort tillbaka i Natos gemensamma kontraterrorarbete. Det görs olika sådana saker. Kan EU hitta fler gemensamma verktyg kommer vi att vara för detta.

När det gäller Iran säger jag igen om det som jag sa tidigare. Vi skulle gärna terrorklassa om det fanns minsta möjlighet till enighet om detta. Vi tyckte att det var viktigt att medverka till kraftfulla saker som det gick att få enighet i.

Saken prövades på rådsmötet. Det fanns inga möjligheter. Det var alldeles uppenbart. Då tror jag att vi gör störst nytta genom att samla andra länder till så stor enighet som möjligt som verkligen får betydelse. Men kan fler länder gå i den riktningen kommer inte vi att vara de som är långsamma i detta på något vis.

När det gäller de 18 miljarder kronorna och inre marknaden som ni båda tar upp är det otroligt viktigt. Det ligger väldigt nära det som kan komma upp under vårt ordförandeskap. Jag kommer att komma tillbaka till det i morgon. Det kretsar kring hela Ukraina som kandidatstatusland naturligtvis. Det är väl känt att olika EU-länder tycker olika om detta.

Jag tror att vi snabbt kan enas om att det finns grundläggande regler för hur man förhåller sig till en EU-medlemsstat. Det finns också enormt starka skäl att göra allt vi kan för att hjälpa till att se, uppmärksamma och bekräfta de framsteg som Ukraina gör. Här finns det nyansskillnader, vilket inte betyder att det finns nyansskillnader i stödet för Ukraina i kriget. I grund och botten står vi för att de länder som lever upp till att kunna bli medlemmar också ska vara välkomna att bli medlemmar. Den inre marknaden är en otroligt viktig del i detta. Men man ska naturligtvis inte underskatta utmaningarna.

Det finns sju kriterier. En viktig signalfråga som vi kommer att kunna komma tillbaka till är om de ska följas upp på hösten 2023 eller våren 2023. Jag har sagt till Ursula von der Leyen: Finns det förutsättningar för att följa upp de framstegen under våren 2023 skulle Sverige sätta stort värde på att vara det ordförandeland som gör den uppföljningen och i bästa fall bekräftar stora framsteg.

Jag är också för de västsvenska företagen. Det vill jag ha sagt för protokollets skull. Jag delar helt ledamotens uppfattning både om deras styrkor och om vårt enorma behov av fria marknader och global handel. Det gäller den svenska marknaden, inte den amerikanska marknaden, för att uttrycka det försiktigt. Därför har vi sedan länge både av principiella skäl och av skäl som handlar om svensk ekonomi naturligtvis varit starkt



för detta. Vi tror också att världshandeln har gynnat även stora länder, eftersom de får tuff konkurrens från små länders stora företag.

Jag tycker att detta lär oss en annan sak, nämligen att krishantering i bred bemärkelse – från pandemin och vaccinationer till nu det förfärliga kriget – är en absolut nödvändig kärnkompetens för EU som dock inte är tillräcklig. Vi måste också ha förmågan att parallellt driva de långsiktiga frågorna, såsom demokratifrågorna och konkurrenskraftsfrågorna. Ibland är de svåra. Eftersom olika länder har grundläggande olika syn på de här sakerna trängs de lätt undan. Nu måste vi enas om ett stödpaket till Ukraina till exempel. Jag kommer aldrig att ställa dessa saker mot varandra.

Frågan om Qatar kommer att komma tillbaka. Jag återkommer till den efter att ha fått lite hjälp av mina medarbetare.

Till Rebecka Le Moine kan jag helt enkelt säga att vi tycker olika om kärnkraft. Kärnkraft är inte en fråga för rådsötet. Men att vi tycker olika om kärnkraft i Sverige är alldeles uppenbart. Vi kommer att genomföra en förändring av svensk energipolitik. Där ingår vindkraft och kärnkraft. Det stora behovet just nu avser mer planerbar kraft. Men vi kommer också att medverka till mer vindkraft varje år. Vi i regeringen är för havsbaserad vindkraft, om den lever upp till det som måste klaras av. Vi jobbar mycket just nu med den havsbaserade vindkraften. Det finns flera ansökningar. Jag tror att det kan vara sju ansökningar som ligger inne just nu. Men vi noterar också så här åtta veckor senare att inte heller den förra regeringen lyckades godkänna mer än ett fall, som jag tror att det var. Vi har respekt för svårigheterna, men vi vilar inte alls på hanen i de frågorna.

Effektivisering görs rätt mycket genom politik och olika stödsystem, och väldigt mycket tror jag också görs på privat nivå just nu. Det finns starka skäl till att effektivisera. Mycket av industriinvesteringarna handlar ju om energieffektiviseringar. Så var det redan innan energipriserna blev svindlande höga, för de har alltid haft stor betydelse för kostnadsmassan. Men nu görs det ännu mer. Allt som politiken kräver för att underlätta och snabba på det är viktigt.

De sju kriterierna var jag inne på. Qatarfrågan finns inte med på dagordningen, men EU-parlamentets talman, Roberta Metsola, kan mycket väl komma att kommentera den frågan. Jag får i så fall återkomma till min återkoppling efter mötet.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Återrapporten kommer att ske den 20 december klockan 13.00 i kammaren och kan följas via webben och på andra sätt.

Vi går nu i den andra fasen, vilket innebär att det finns möjlighet för de partier som har mer än en ledamot i EU-nämnden att ställa en andra fråga.

Anf. 16 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr ordförande! Det gäller ju att Sverige bidrar till att EU kan göra så stor skillnad som möjligt för människor. Jag vill börja med den sak som ordförande Wallmark tog upp om en ad hoc-tribunal för de fruktansvärda krigsbrott som Ryssland nu begår i Ukraina. När vi hade en av pristagarna för Right Livelihood-priset här i riksdagen tidigare under hösten, Oleksandra Matvijtjuk, MR-kämpe från Ukraina, var hennes viktigaste budskap till oss riksdagsledamöter i Sverige: Se till att vi redan nu ställer

krigsförbrytarna till svars och att det är de som får betala för de fruktansvärda brott som begås! Detta tycker vi socialdemokrater är oerhört angeläget. Därför vill jag fråga statsministern hur han kommer att driva den frågan i Europeiska rådet.

Om vi går vidare till andra fruktansvärda situationer runt om i världen har vi MR-brotten som nu sker i Iran mot det iranska folket. Jag är glad att statsministern tog upp detta och att statsministern också gärna vill se en terrorklassning av revolutionsgardet. Jag är glad att statsministern menar att situationen är vidrig. Det är någonting som vi socialdemokrater verkligen ställer oss bakom. Statsministern sa också att Sverige inte ska vara långsamt om det är fler medlemsstater som anser att vi ska terrorklassa revolutionsgardet. Då är min fråga: Vad kommer statsministern och Sverige att göra för att påverka så att fler medlemsstater går i samma riktning och vi får till en terrorklassning? Det handlar om att göra skillnad för det iranska folket. Det är ju det som är hela syftet.

När det gäller migrationspolitiken tog statsministern i sitt inledande anförande upp arbetet med att få tredjeländer att ta tillbaka människor som flyttar därifrån utan att ha asylskäl. Det arbetet har pågått i flera år – med lite varierande framgång, får man väl säga. Min fråga är hur den svenska regeringen och statsministern nu kommer att agera och vilka åtgärder man kommer att föreslå för att lyckas med det som man föresätter sig.

Jag hörde inget svar på Matilda Ernkrans fråga om risken för att Ungerns agerande nu legitimeras i och med beskedet som kom i natt. Om jag missade svaret ber jag om ursäkt. Annars får statsministern gärna tydliggöra svaret.

Anf. 17 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr ordförande! Jag uppskattar verkligen det som jag upplever som en ökad tydlighet från regeringens sida avseende Iranpolitiken. Jag uppskattar också att utrikesministern har varit pådrivande i att utöka sanktionerna mot den iranska terrorregimen.

Som bekant har Sverigedemokraterna kanske i synnerhet i utrikesutskottet men också i EU-nämnden förra veckan lyft behovet av att vara än tuffare mot den iranska regimen och vikten av att Sverige går i bräschen för detta. Vi har till exempel lyft behovet av att verka för att avsluta JCPOA. Vi har lyft behovet av att verka för sanktioner och åtgärder mot närstående till den iranska regimen – personer som befinner sig i Europa. Vi har lyft behovet av att verka för sanktioner mot verksamheter kopplade till al-Mustafa internationella universitet i Iran, vilket skulle kunna innefatta exempelvis Imam Ali-moskén i Järfälla. Vi har lyft behovet av att verka för att dokumentera uppgifter om MR-brott begångna mot demonstranter i Iran, vilket skulle kunna möjliggöra framtida rättegångar. Sist men inte minst har vi som bekant också varit väldigt tydliga gällande IRGC, Islamiska revolutionsgardet.

Jag upplever att man var väldigt tydlig i EU-nämnden i fredags. Det var positivt att samtliga var enade kring att regeringen skulle verka för hårdast möjliga åtgärder mot IRGC. Nu gläds jag också över att höra att statsministern instämmer i att det i detta ska innefattas att regeringen ska vara pådrivande i att så långt som möjligt verka för att EU-länderna terrorklassar IRGC. Det är som sagt positivt.

Det jag nu skulle vilja ha svar på av statsministern är om regeringen kommer att gå i bräschen för tuffare åtgärder mot Iran.

2022/23:20  
13 december

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Moderaterna har den avslutande frågan. Jag ställer den själv och tänker för tids vinnande vara kortfattad. Jag vill bara ta upp en detalj, men den är nog så viktig.

Statsministern underströk själv att han hade träffat Nobels fredspristagare i går och att de hade betonat den ryska strategin att bryta ned människor. Det här tror jag är väldigt centralt, vilket också Malin Björks fråga indikerade. Det handlar om att bryta ned människor både andligt och rent kroppsligt, både mänskligt och materiellt. Vi ser nu att man har den så kallade Aleppostrategin: Man bombar sönder alltihop. Man slår också mot de mest känsliga civila målen, som till exempel energiproduktion, för att helt enkelt frysa ihjäl människor under en kall vinter.

Jag vill ta fasta på det som Håkan Svenneling och Åsa Eriksson sa. Jag tror att det finns ett värde i den enighet som vi har i Sverige om fördömandet av Rysslands krig mot Ukraina och i vår solidaritet för och med Ukraina. Jag tycker nog ändå att frågeställningarna här i dag på detta samråd i EU-nämnden indikerar den uppslutningen. Jag tycker som ordförande att det finns ett särskilt värde i att understryka det.

Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Jag tackar för denna viktiga fördjupning.

Den grundläggande frågan när det gäller Iran handlar om att fortsätta göra det vi har gjort. Jag vill understryka det. Vi har varit mycket delaktiga i att driva fram det tonläge och de fördömanden som i dag finns i slutsatserna. Det tycker jag har varit viktigt, och jag tycker att det är en roll som vi ska ta på oss och gå vidare med.

Grundsvaret är: Vi fortsätter att göra som vi har gjort hittills, och det fungerar. Det är naturligtvis ännu viktigare i arbetet det kommande halvåret att man kan samla till bred enighet. Jag tycker att vi ska fortsätta göra precis detta. Men det betyder också att man är uppmärksam – när det finns nya möjligheter att ta ett steg framåt gör man också det.

Rent allmänt tycker jag att det finns en bredare strategifråga i detta. I stora och viktiga utrikespolitiska frågor vill den här regeringen understryka vikten av att vi kan agera tillsammans med andra. När det gäller Ryssland är detta alldeles självklart. Det gäller också Iran. Kina är också ett alldeles uppenbart exempel. I stort sett varje europeiskt land är för litet och har för svag röst för att ha betydelse där på riktigt. Enigheten i sig har då ett stort värde.

Redan där förstår var och en att man då inte blir enig om exakt det som man själv skulle vilja ha som den enda ståndpunkten. Man blir enig om någonting och måste värdesätta enigheten. Det här gäller tydligast mot länder som begår olika former av övergrepp, men det gäller även vänskapligt sinnade länder. Enighet i Europa om agerandet i IRA-frågan har betydelse, så att inte varje land börjar agera individuellt för att skydda sitt eget med förödande kollektiva konsekvenser. Vi har som ett litet, internationellt öppet och exportberoende land med ofta ganska tydliga och

franka åsikter väldigt starka skäl att påverka andra till att gå i vår riktning. Då får man ofta inte enighet om hela sin ståndpunktslista.

När det gäller återvändande finns det just nu inga slutsatser på detaljnivå, utan det handlar om att åter få igång en dialog med det södra grannskapet. Det är alldeles uppenbart att migrationsfrågorna hör till de frågor som är viktiga. Kan man göra gemensamma saker där är det bra. Sedan har Sverige ett helt eget arbete som inte alls vare sig ligger på ert bord eller finns med på rådsmötet på torsdag. Det handlar om hur Sverige ska se till att fler tredjeländer på allvar tar emot egna medborgare och vad Sverige ensidigt kan göra för att tvinga länder att göra på det sättet. Där kan man säkert tycka olika av helt andra skäl. För oss är det viktigt att länder inte blockerar återvändande av egna medborgare.

Slutligen ska jag svara på en svår fråga. Jag står fullt ut bakom den överenskommelse som nu har gjorts för att få enighet mellan alla 27 länderna i stödet till Ukraina. Att länder blockerar händer som ni vet ibland. Det var Ungern i det här fallet. Det finns garanterat 26 andra länder som tycker att det var dåligt att det skedde. Cypern blockerade sanktioner mot Belarus ganska länge men släppte så småningom blockeringen. Det var nog många länder som tyckte att det var en dålig idé att blockera de sanktionerna. Jag tror att alla kan vara överens om att det är dåligt när det sker – men det sker. Enhälligheten har den egenskapen, och det är också ett sätt att visa att man värdesätter den gemensamma ståndpunkten så mycket.

Jag tror inte att detta på något allvarligt sätt ökar risken inför fortsättningen, men jag tror att vi ska vara medvetna om att den lockelsen, den risken, ligger inbyggd i beslutsfattandet vid krav på enighet. I många fall tycker vi också att kraven på enighet är väldigt viktiga. Man får nog ta det onda med det goda, helt enkelt. Jag värdesätter att vi har nått ett resultat som totalt sett är ett bra resultat.

#### Anf. 20 ORDFÖRANDE:

När det gäller själva uppgörelsen har vi inte fått den för skriftligt samråd än. Partierna kommer de närmaste timmarna att kunna ta del av den.

Med det sagt tackar jag å EU-nämndens vägnar statsministern med medarbetare för dagens öppna samråd. Jag påminner om att återrapport sker i kammaren nästa vecka och att möjlighet finns att höra presentationen av EU-arbetsprogrammet redan i morgon klockan 9, då det presenteras i kammaren.

Med det kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkter.

# Innehållsförteckning

2022/23:20  
13 december

<b>§ 1 Europeiska rådet.....</b>	<b>1</b>
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) .....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S).....	5
Anf. 5 MARTIN KINNUNEN (SD).....	7
Anf. 6 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 7 HÅKAN SVENNELING (V).....	9
Anf. 8 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) .....	10
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 10 MALIN BJÖRK (C).....	13
Anf. 11 MAGNUS BERNTSSON (KD).....	14
Anf. 12 REBECKA LE MOINE (MP).....	14
Anf. 13 ELIN NILSSON (L).....	15
Anf. 14 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) .....	15
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 16 ÅSA ERIKSSON (S) .....	17
Anf. 17 MARKUS WIECHEL (SD).....	18
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) .....	19
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	20